

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

๑. สถิติการอ่านของนักเรียน

๑.๑ จากจำนวนหนังสือทั้งหมด ๖๐ เล่ม ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

โรงเรียนที่มีสถิติการอ่านสูงสุด คือ โรงเรียนราชินี นักเรียนที่มีสถิติการอ่านสูงสุด คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนราชินี ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ภายในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนโรงเรียนที่มีสถิติการอ่านต่ำสุด คือ โรงเรียนเทศบาลสวนสนุกจังหวัดขอนแก่น และนักเรียนที่มีสถิติการอ่านต่ำสุด คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนเทพวิทยา สังกัดกรุงเทพมหานคร และโดยส่วนรวมแล้ว นักเรียนชายทุกชั้นทุกโรงเรียนมีสถิติการอ่านคิดเป็นร้อยละต่ำกว่านักเรียนหญิง

๑.๒ หนังสือที่นักเรียนเลือกอ่านมากที่สุด เป็นหนังสือที่มีหน้าปกสวยงามสะดุดตา ภาพประกอบเป็นภาพประติมากรรมขนาดใหญ่ สีสวย ตัวอักษรอ่านง่าย ชัดเจน และเนื้อเรื่องสนุกสนาน คือ เรื่องสุดสาคร ส่วนหนังสือที่นักเรียนเลือกอ่านน้อยที่สุด เป็นหนังสือที่มีความยาวมาก ตัวอักษรขนาดเล็กและไม่มีภาพประกอบ คือ เรื่องวันนี้ครูไม่มา

๒. รูปเล่มของหนังสือที่เด็กชอบที่สุด

๒.๑ ขนาด ขนาดและความหนาของหนังสือที่นักเรียนชอบมากที่สุด คือ ๑๓ × ๑๘ เซนติเมตร (ขนาดเท่ากับหนังสือขนาดกระเป๋าหัว ๆ ไป) และหนาประมาณ ๒๒ - ๓๘ หน้า

๒.๒ ปก นักเรียนชอบปกชนิดแข็ง (ไม่สามารถม้วนหรือพับได้) มากกว่าปกอ่อนถึง ๓ เท่า

๒.๓ กระดาษ นักเรียนมากกว่า ๘ ใน ๑๐ ส่วน ชอบให้ใช้กระดาษปอนด์สีขาว โดยให้ความเห็นว่าอ่านง่ายกว่าพิมพ์ลงบนกระดาษสี

๒.๔ ภาพประกอบ นักเรียนชอบภาพประติมากรรมขนาดใหญ่ หน้าสีสดใส และเป็นภาพสีเหมือนจริง และจำนวนนักเรียนที่ชอบภาพมีขอบและตกขอบใกล้เคียงกัน แสดงว่า

นักเรียนชอบหนังสือที่มีภาพประกอบ โดยไม่คำนึงว่าจะ เป็นภาพประเภทใด

๒.๕ ประมาณ ๖๕% ของนักเรียนชอบให้ภาพประกอบและเนื้อเรื่องอยู่ในหน้าเดียวกัน โดยที่เนื้อเรื่องอยู่ด้านล่างของภาพ

๒.๖ นักเรียนประมาณครึ่งหนึ่งชอบตัวอักษรขนาด ๓๒ พอยท์

๒.๗ นักเรียนถึง ๗๐% ชอบอ่านหนังสือที่มีภาพประกอบมากกว่าเนื้อเรื่อง

๓. เนื้อเรื่องและรูปแบบของการประพันธ์

๓.๑ นักเรียนเป็นจำนวนถึง ๕๐% ชอบหนังสือนิทานประเภทต่าง ๆ และนักเรียนเกือบทั้งหมดชอบให้ตัวเอกของเรื่องเป็นสิ่งมีชีวิต ได้แก่ คน ๕๐% และสัตว์ ๔๖%

๓.๒ ค่าประพันธ์ที่นักเรียนชอบที่สุด คือ ร้อยแก้ว ประโยคสั้น ๆ ให้เป็นบทสนทนา มากกว่าการบรรยายและขนาดของย่อหน้าประมาณ ๓ - ๕ บรรทัด

๔. ความคิดเห็นของนักเรียนต่อหนังสือที่นำมาเป็นข้อมูลในการทำงานวิจัย

๔.๑ หนังสือจำนวน ๖ เล่ม ที่มีจำนวนนักเรียนชอบเกินกว่า ๓๐ คนนั้น ทุกเล่มเป็นหนังสือที่มีภาพประกอบเป็นส่วนสำคัญ เป็นภาพขนาดใหญ่ ชัดเจน สีสวย ตัวอักษรค่อนข้างใหญ่ อ่านง่าย และมีเนื้อเรื่องสนุกสนาน เหตุผลของนักเรียนในการเลือกหนังสือดังกล่าว ๗๕% เลือกเพราะมีเนื้อเรื่องสนุกสนาน

๔.๒ ในการเลือกอ่านหนังสือ คำตอบที่นักเรียนเลือกตอบมากที่สุด คือ ภาพประกอบสวย รองลงมา คือ คิดว่าเนื้อเรื่องสนุก

๔.๓ นักเรียนจำนวนถึง ๗๐% ไม่ชอบหนังสือที่ไม่มีภาพประกอบ และ ๖๓% ไม่ชอบหนังสือที่ภาพประกอบไม่สวย จะเห็นได้จากข้อ ๔.๒ และ ๔.๓ ภาพประกอบเป็นสิ่งที่นักเรียนให้ความสนใจที่สุด

จะเห็นได้ว่าผลสรุปของการวิจัยในหัวข้อ "ความคิดเห็นของเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อหนังสือสำหรับเด็กที่ผลิตออกมาในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๒" นี้ มีทั้งส่วนที่เหมือนและคัดค้านผลงานวิจัยที่มีผู้ทำมาก่อนแล้วทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ในหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ผลสรุปที่มีความเหมือนหรือใกล้เคียงกัน

๑. ขนาดรูปเล่ม ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนชอบรูปเล่มขนาด ๑๓ x ๑๘ เซนติเมตร ซึ่งเล็กกว่าผลสรุปจากงานวิจัยของ นางสาวสมทรง สิตลาเย็น (๑๕ x ๒๑.๒๕ เซนติเมตร) เพียงเล็กน้อย^๑

๒. ภาพประกอบ ข้อสรุปเกี่ยวกับประเภท สี และขนาดของภาพประกอบในผลงานวิจัยเรื่องนี้ คือ นักเรียนชอบภาพประดิษฐ์ขนาดเต็มหน้า สีสดใส และเป็นภาพสีเหมือนจริง ซึ่งได้ผลตรงกับข้อสรุปของนักวิจัยทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นจำนวน ๖ คน^๒

๓. ความแตกต่างในการอ่านหนังสือของเด็กต่างเพศ ผู้วิจัยพบว่าเด็กนักเรียนชายในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีความสนใจและความสามารถในการอ่านน้อยกว่านักเรียนหญิง

^๑สมทรง สิตลาเย็น, "การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ," หน้า ง.

^๒ฉลองชัย สุรวัดบุญ, "แบบและสีของภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กอนุบาล," หน้า ง - จ.

สมทรง สิตลาเย็น, "การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ," หน้า ง.

สุดาพร ประห์พานุกร, "สีของอุปกรณ์การสอนที่นักเรียนระดับอนุบาลในจังหวัดพระนครชอบ," หน้า จ.

สุนันท์ จุฑะศร, "การวิเคราะห์ความสำคัญของภาพประกอบหนังสือแบบเรียนที่มีต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย," หน้า ค.

Amsden, "Children's Preferences in Picture Story Book Variables," : 423.

Kinder, Audio Visual Materials and Techniques, 2nd ed., p. 432 - 435.

ในชั้นเดียวกัน นอกจากนี้ เจมส์ โอ บัทเลอร์ (James O. Butler) และ โรเบิร์ต จอห์น โกรเวอร์ (Robert John Grover) สรุปผลการวิจัยของแต่ละคนได้ว่า เด็กนักเรียนต่างเพศ จะมีความชอบหนังสือต่างประเภทกัน^๑

๔. แรงจูงใจในการอ่าน จากการสำรวจรายชื่อหนังสือที่นักเรียนชอบอ่าน ผู้วิจัยพบว่า ภาพยนตร์มีส่วนสำคัญในการเลือกอ่านหนังสือของเด็ก เด็กนักเรียนจำนวนถึง ๖๓.๓๓% ชอบอ่าน สดสารคดี การอ่านสดสารคดีมีความใกล้เคียงกันใน ๕ โรงเรียนแรก ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ภาพยนตร์เรื่องนี้กำลังอยู่ระหว่างการนำออกฉาย ส่วนโรงเรียนสุดท้ายทำการสำรวจเมื่อภาพยนตร์หมดระยะเวลาฉายไปแล้ว สถิติการอ่านจึงต่ำกว่าโรงเรียนอื่น ๆ ผลสรุปนี้สอดคล้องกับผลสรุปของงานวิจัยอีก ๒ ชิ้น คือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า แรงจูงใจในการอ่านของเด็ก คือ การดูภาพยนตร์ อิทธิพลของครูบรรณารักษ์กับครูประจำวิชา ตลอดจนการอ่านบทวิจารณ์จากหนังสือและวารสาร นอกจากนี้ เจมส์ โอ บัทเลอร์ (James O. Butler) สรุปว่า การเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมและสื่อสารมวลชนต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อความสนใจในการอ่านของเด็ก^๒

ผลสรุปที่ต่างกัน

นางสาวสมทรง สิตลาเย็น สรุปว่า ขนาดตัวอักษรที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ชอบที่สุด คือ ๒๐ พอยท์^๓ ส่วนข้อสรุปของผู้วิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ชอบตัวอักษร

¹ Butler, "Expressed Reading Preferences of Second Grade Children in Selected Schools of Colorado," : 495.

Grover, "The Relationship of Readability, Content, Illustrations, and Other Format Elements to the Library Book Preferences of Second Grade Children," : 4672.

² Butler, "Expressed Reading Preferences of Second - Grade Children in Selected Schools of Colorado," : 495.

³ สมทรง สิตลาเย็น, "การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ," หน้า ง.

ขนาด ๓๒ พอยท์มากที่สุด ความแตกต่างครั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุที่ว่าตัวอย่างประชากรของการวิจัยทั้ง ๒ ครั้งนี้ มีระดับการศึกษาต่างกัน

อภิปรายผล

จากการนำหนังสือซึ่งใช้เป็นข้อมูลในการทำงานวิจัยจำนวน ๖๐ ชื่อเรื่อง ไปให้นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นเป็นจำนวน ๖ โรงเรียนอ่าน โดยใช้เวลาโรงเรียนละประมาณ ๓ สัปดาห์ คือ ๒ สัปดาห์แรก จะทำการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้นักเรียนมาอ่านหนังสือ พร้อมกันนั้นก็ทำการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียนบางคน และเก็บสถิติการอ่าน สัปดาห์ที่ ๓ จะเรียกนักเรียนที่มีสถิติการอ่านสูงสุด จำนวนชั้นละ ๑๐ คน (ในกรณีโรงเรียนสหศึกษา จะเลือกนักเรียนชายหญิง จำนวนชั้นละ ๕ คน) มาตอบแบบสอบถาม จากสถิติการอ่านพบว่า โรงเรียนและนักเรียนที่มีสถิติการอ่านสูงสุด คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนราชินี ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนและนักเรียนที่มีสถิติการอ่านต่ำสุด คือ โรงเรียนเทศบาลสวนสนุกจังหวัดขอนแก่น และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนเทพวิทยา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง ๒ โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนเทศบาล นักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และสภาพของห้องสมุดเป็นเพียงห้องเล็ก ๆ มีจำนวนที่นั่งน้อยมาก นอกจากนั้นยังมีหนังสือประมาณ ๕๐ เล่มเท่านั้น หนังสือส่วนใหญ่ไม่เหมาะสำหรับเด็ก ส่วนโรงเรียนราชินีนั้นนักเรียนส่วนใหญ่จะมาจากครอบครัวในระดับกลางและระดับสูง ผู้ปกครองเป็นผู้ได้รับการศึกษา เข้าใจถึงความสำคัญของการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ห้องสมุดโรงเรียนราชินี เป็นห้องสมุดสำหรับเด็กที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่ง ให้บริการทางด้านวิชาการอย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนทุกสาขาวิชา วัสดุห้องสมุดต่าง ๆ มีจำนวนมาก เพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีการจัดแยกมุมสำหรับเด็กระดับประถมศึกษาตอนต้นโดยเฉพาะในมุมนี้มีหนังสือนิทานปกแข็ง ๔๕๗ เล่ม สารคดีต่าง ๆ ๘๗๑ เล่ม และนิทานปกอ่อนอีกประมาณ ๕๐๐ เล่ม เนื่องจากอาคารห้องสมุดอยู่ห่างจากตึกเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นพอสมควร จึงได้จัดหนังสือนิทานจำนวนประมาณ ๑๐๐ เล่ม ไปไว้ที่ตึกประถมศึกษาตอนต้นด้วย นอกจากนั้นยังได้ฝึกหัดนักเรียนให้มีนิสัยรักการอ่าน โดยจัดให้นักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลายได้เข้ามาอ่านหนังสือในห้องสมุด

ในความดูแลของบรรณารักษ์ คือ อาจารย์พวงทอง สิริสาส์ โดยบรรจุชั่วโมงเข้าห้องสมุดไว้ในตารางสอนด้วย ในระดับประถมศึกษา จะมาใช้ห้องสมุดเดือนละ ๒ ครั้ง แบ่งออกเป็นชั่วโมง "พบครู" และ "อ่านเงียบ" คือ ชั่วโมงแรก บรรณารักษ์จะเป็นผู้แนะนำหนังสือที่เห็นว่าเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นนั้น ๆ ชั่วโมงที่ ๒ จะให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือตามความพอใจ^๑

นักเรียนโรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีสถิติการอ่านได้ใกล้เคียงกัน แม้ว่าจะมีสถานที่ตั้งห่างกันมาก แต่นักเรียนของโรงเรียนทั้ง ๒ ต่างก็มีสภาพแวดล้อมทางครอบครัวอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับการศึกษา ฐานะค่อนข้างดี และเข้าใจถึงความสำคัญของการปลูกสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก นอกจากนี้ ห้องสมุดโรงเรียนทั้ง ๒ แห่ง ได้รับงบประมาณมากพอที่จะซื้อหนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณค่า มีบรรณารักษ์ทำหน้าที่แนะนำและช่วยเหลือให้บริการด้านวิชาการอย่างเต็มที่ เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนโรงเรียนเทพริทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนเทศบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนเทศบาลสวนสนุกจังหวัดขอนแก่น ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ฐานะยากจน มีสภาพแวดล้อมทั้งทางบ้านและทางโรงเรียนใกล้เคียงกัน จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ความสามารถและความสนใจในการอ่านของเด็กมิได้ขึ้นอยู่กับสถานที่อยู่อาศัย เป็นประการสำคัญ แต่ขึ้นอยู่กับฐานะและสภาพแวดล้อมของเด็กมากกว่า

จากการสังเกตนักเรียนทั้ง ๒ โรงเรียนพบว่า เด็กนักเรียนจะแบ่งออกได้อย่างกว้าง ๆ ออกเป็น ๓ พวก คือ

๑. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และประถมศึกษาปีที่ ๒ ความสามารถทางการอ่านยังมีไม่มากนักหรือบางคนไม่มีเลย (ช่วงเวลาที่ทำการทดลองเป็นช่วงแรกของภาคต้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ บางคนยังอยู่ในระยะเริ่มหัดอ่าน) ส่วนมากมักจะดูรูป ไม่สนใจเนื้อเรื่องหรือสนใจน้อยมาก แม้จะได้รับการกระตุ้นด้วยการเล่าเรื่องประกอบ และช่วงเวลาให้อ่านหนังสือค่อนข้างสั้น ส่วนมากจะไม่เกิน ๓๐ นาที เวลาอ่านมักต้องออกเสียงด้วย

^๑สัมภาษณ์ พวงทอง สิริสาส์, บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนราชินี, ๖ พฤศจิกายน

๒. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เริ่มสนใจเนื้อเรื่องของหนังสือ

๓. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มีความสนใจในการอ่านสูงมาก บางคนสามารถอ่านหนังสือเล่มใหญ่ซึ่งมีความหนามากจบในเวลารวดเร็ว และสามารถแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์เนื้อเรื่องได้

เด็กนักเรียนที่สนใจอ่านหนังสือส่วนมากจะเป็นเด็กที่มีระดับคะแนนการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูง สำหรับการเลือกหนังสืออ่านนั้นมักจะสนใจอ่านเรื่องที่เคยรู้เรื่องมาบ้างแล้ว ดังนั้นการที่บรรณารักษ์หรือครูผู้สอนจัดชั่วโมงแนะนำหนังสือจึงมีประโยชน์มาก เป็นที่น่าสังเกตว่าเด็กนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดมีความกระตือรือร้นที่จะอ่านหนังสือที่นำไปให้มากกว่านักเรียนในกรุงเทพมหานคร อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้ คือ

๑. หนังสืออ่านสำหรับเด็กยังไม่แพร่หลายไปยังต่างจังหวัด เด็กเหล่านี้ส่วนมากไม่เคยเห็นหนังสือประเภทนี้

๒. นักเรียนต่างจังหวัดไม่มีกิจกรรมมาก จึงมีเวลาอ่านหนังสือมากกว่า

๓. นักเรียนในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ จะเคยอ่านหนังสือดังกล่าวมาแล้วจากห้องสมุดหรือบางคนผู้ปกครองซื้อให้อ่านที่บ้าน จึงไม่สนใจมาอ่านเท่าที่ควร

ความสนใจในการอ่านของนักเรียนนั้นขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนและส่งเสริมทั้งจากทางโรงเรียนและทางบ้าน สำหรับเหตุผลที่เด็กบางคนไม่สนใจอ่านหนังสือ หรือไม่สนใจเข้าห้องสมุดเท่าที่ผู้วิจัยสังเกตเห็น ได้แก่

๑. หนังสือที่เด็กพบไม่เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก

๒. เด็กที่มีกิจกรรมทางด้านต่าง ๆ มาก มักจะมีแนวโน้มที่จะอ่านหนังสือน้อย

๓. ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้อ่าน เพราะมีความเห็นว่าทำให้เด็กไม่สนใจอ่านหนังสือเรียน ซึ่งจะ เป็นผลให้ระดับการเรียนต่ำลง

๔. เด็กไม่เข้าห้องสมุด เพราะไม่ได้รับการอบรมให้คุ้นกับการเข้าห้องสมุดมาตั้งแต่ต้น หรือเข้าแล้วไม่พบหนังสือที่ตนต้องการ และอีกสาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะที่บ้านมีหนังสือมากพออยู่แล้ว

เป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับว่า ความสนใจและความชอบของเด็กจะขึ้นอยู่กับระดับของประสบการณ์ด้วย เช่น เด็กส่วนมากไม่ชอบอ่านหนังสือเรื่อง "กรรอกส์" โดยให้เหตุผลว่าอ่านแล้วไม่เข้าใจเพราะเด็กไม่มีความรู้เรื่องมนุษย์หิน อีศวิน โด๊วะกลม หรือ เบนจามิน แฟรงคลิน ซึ่งมีปรากฏอยู่ในเรื่องนี้

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยพบว่า หนังสือที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ บางเล่ม เช่น เพื่อนของเจ้า
อาภากรวิมล และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ร้อยกรองของเด็ก ไม่ได้ได้รับความสนใจจากเด็กมาก
เท่าที่ควร ทั้งๆที่เป็นหนังสือที่ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวรรณกรรมสำหรับเด็กลงความเห็นแล้วว่า
เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาเหมาะสมสำหรับเด็ก

ข้อเสนอแนะ

จากการทำงานวิจัยในหัวข้อ "ความคิดเห็นของนักเขียนระดับประถมศึกษาตอนต้น
ที่มีต่อหนังสือสำหรับเด็ก ซึ่งผลิตขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๒" เห็นได้
อย่างชัดเจนว่านักเขียนสนใจการอ่านมากพอสมควร แต่อุปสรรคที่สำคัญ คือ หนังสือที่เหมาะสมกับ
เด็กในวัยนี้ยังมีอยู่น้อยมาก และเท่าที่มีก็มีราคาค่อนข้างสูง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะต่อ
บุคคลซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับวงการวรรณกรรมสำหรับเด็ก อันได้แก่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์
บรรณารักษ์ และผู้ผลิตหนังสือสำหรับเด็กทั้งหน่วยราชการและเอกชนดังนี้ คือ

๑. นักเขียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นทั้งหญิงและชายชอบหนังสือที่มีภาพประกอบสวยงาม
และจะเลือกอ่านหนังสือโดยพิจารณาจากภาพประกอบมากกว่าเนื้อเรื่อง ดังนั้นผู้ผลิตหนังสือสำหรับเด็ก
ระดับนี้ควรจะเน้นความสำคัญของภาพประกอบเป็นพิเศษ ภาพดังกล่าวควรเป็นภาพประดิษฐ์
ขนาดใหญ่และไวส์สด

๒. เด็กชั้นประถมศึกษานี้ส่วนมาก ความสามารถในการอ่านยังไม่ดีนัก ผู้ผลิตหนังสือ
จึงควรเลือกใช้ตัวอักษรขนาดค่อนข้างใหญ่ ชัดเจน อ่านง่าย และควรพิมพ์ตัวอักษรของบนพื้น
กระดาษขาว

๓. สำหรับบรรณารักษ์ ในการเลือกหนังสือสำหรับเด็กเข้าห้องสมุด ควรพิจารณาจาก
สภาพแวดล้อมและประสบการณ์ของเด็กด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอเพิ่มข้อ เสนอแนะซึ่งได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ดังนี้

๔. ควรมีการประชาสัมพันธ์ทุกวิถีทาง เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญของหนังสือ
สำหรับเด็ก และการสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก และจะต้องพยายามสร้างแนวความคิดที่ถูกต้อง
แก่ผู้ปกครอง เกี่ยวกับประโยชน์ของการอ่านที่มีต่อเด็ก

๕. พยายามให้มีการเพิ่มปริมาณการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก และเผยแพร่ออกไปให้ทั่วถึง ทั้งนี้จะต้องหาทางให้ราคาพอเหมาะกับฐานะและรายได้ของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

๖. ลักษณะรูปเล่มของหนังสือสำหรับเด็กส่วนมากยังไม่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเย็บเล่มไม่คงทนเท่าที่ควร หนังสือสำหรับเด็กไม่ควรเข้าเล่มด้วยวิธีติดกาว (เช่น ไขข้อขา และสุดสาคร) ซึ่งเกิดการฉีกขาดหลังจากนำออกให้เด็กอ่านเพียง ๑ วันเท่านั้น และหนังสือปกแข็ง มีความคงทนมากกว่าหนังสือปกอ่อนมาก

๗. สำหรับบริการของห้องสมุดโรงเรียน ควรจะพยายามหาทางชักจูงให้นักเรียนรัก การอ่าน โดยการจัดหาหนังสือสำหรับเด็กที่เหมาะสมและมีปริมาณพอเพียง โดยครูผู้สอนและ บรรณารักษ์ควรจะมีมือกันอย่างใกล้ชิด และนอกจากนั้น บรรณารักษ์ควรหาทางชักจูงผู้บริหาร ให้เห็นประโยชน์และความสำคัญของห้องสมุดให้มากขึ้นด้วย

๘. จะสังเกตได้อย่างชัดเจนว่า หนังสือที่ได้รับรางวัลในฐานะที่เป็นหนังสือสำหรับเด็กดีเด่น เป็นจำนวน ๑๔ เล่ม จากจำนวนหนังสือที่ใช้เป็นข้อมูลในการทำวิจัยทั้งหมด ๖๐ เล่มนั้น ไม่ได้ได้รับความสนใจจากนักเรียนมากเท่าที่ควร ดังนั้น ในการวางแผนเพื่อพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกหนังสือสำหรับเด็ก น่าจะมีการทดลองสอบถามเด็ก ซึ่งเป็นผู้อ่านที่แท้จริงด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรจะมีการทำการศึกษาเพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

๑. ผลสรุปส่วนใหญ่ของการวิจัยครั้งนี้ เป็นผลสรุปเกี่ยวกับลักษณะรูปเล่มของหนังสือ ที่เด็กชอบ ดังนั้น จึงน่าจะมีการศึกษาค้นคว้าต่อถึงลักษณะ ประเภท รูปแบบ ฯลฯ ของเนื้อหาของหนังสือที่เด็กชอบ

๒. จากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนราชินี ซึ่งเป็นห้องสมุดสำหรับเด็ก ที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งพบว่า แม้ห้องสมุดจะมีบริการทางวิชาการต่าง ๆ หลายประเภท และมี วัสดุห้องสมุดเป็นจำนวนมาก แต่นักเรียน (โดยเฉพาะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) ก็ยังเข้าใช้บริการห้องสมุดไม่มากเท่าที่ควร จึงควรจะมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุที่นักเรียน ไม่สนใจอ่านหนังสือ

๓. ในปัจจุบัน เริ่มมีการตื่นตัวในการนำเอาร้อยกรองต่าง ๆ มาใช้ในหนังสือสำหรับเด็ก แต่ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า เด็กชอบร้อยแก้วมากกว่าร้อยกรอง จึงควรจะมีการศึกษาถึงลักษณะและประเภทของร้อยกรองที่เหมาะสมกับเด็ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย